

Usnesení

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žišková, o návrhu Obvodního soudu pro Prahu 6 na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi tímto soudem a Nejvyšším správním soudem, za účasti žalobce: J. P. N.V., zastoupeného JUDr. Karlem Čermákem, advokátem se sídlem Národní 32, Praha 1, a žalované: Z., a. s., zastoupené Mgr. Josefem Červenkou, advokátem se sídlem v Praze 2, Budečská 6, ve věci žaloby o výmaz ochranné známky z rejstříku ochranných známek, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 33 C 113/2003,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 29. 11. 2001, sp. zn. O-129573, ve věci výmazu ochranné známky „R.“, zapsané v rejstříku ochranných známek, je soud ve správním soudnictví.

II. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2003, čj. 5 A 13/2002-38, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem došlým zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů se dne 5. 5. 2004 (doplněným podáním ze dne 4. 10. 2004) obrátil na tento senát Obvodní soud pro Prahu 6 a požádal, aby zvláštní senát rozhodl spor o věcnou příslušnost, vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. (v dalším textu „kompetenční spor“) mezi Nejvyšším správním soudem a Obvodním soudem pro Prahu 6 ve věci u obvodního soudu zapsané pod sp. zn. 33 C 113/2003.

Z předložených spisů vyplynuly tyto pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím Úřadu průmyslového vlastnictví (v dalším textu též „Úřad“) ze dne 2. 8. 2001, zn. O-129573, byl zamítnut návrh společnosti J. P. N.V. na výmaz ochranné známky „R.“, zapsané v České republice, jejímž majitelem je společnost Z., a. s.

Společnost J. P. N.V. (dále jen „žalobce“) podala proti tomuto rozhodnutí rozklad; o něm rozhodl předseda Úřadu rozhodnutím ze dne 29. 11. 2001, téže značky, tak, že jej zamítl a napadené rozhodnutí o výmazu výše uvedené ochranné známky potvrdil.

Žalobce napadl toto rozhodnutí předsedy Úřadu dne 29. 1. 2002 žalobou ve správním soudnictví (§ 247 a násl. s. ř. s. ve znění tehdy účinném) u Vrchního soudu v Praze, kde byla věc zapsána pod sp. zn. 5 A 13/2002. Vrchní soud však řízení do konce roku 2002 nedokončil a neskončenou věc převzal k dalšímu řízení nově zřízený Nejvyšší správní soud (§ 132 soudního řádu správního).

Nejvyšší správní soud pak - již podle právních předpisů účinných od 1. 1. 2003 - o původní správní žalobě věcně nerozhodl a usnesením ze dne 27. 5. 2003 ji pod čj. 5 A 13/2002-38 odmítl s poukazem na ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. K vlastním důvodům

tohoto rozhodnutí viz dále; poučil současně žalobce o tom, že může ve věci do jednoho měsíce od právní moci usnesení podat v téže věci žalobu podle části páté občanského soudního řádu (ve znění účinném po datu 1. 1. 2003) k místně příslušnému okresnímu (obvodnímu) soudu.

Žalobce se tímto poučením řídil a podal u Obvodního soudu pro Prahu 6 ve zmíněné lhůtě žalobu, v níž žádá, aby soud rozhodl o tom, že se blíže určená ochranná známka vymazává z rejstříku ochranných známek.

Obvodní soud pro Prahu 6 namítá nedostatek své pravomoci věc projednat a o ní rozhodnout. Proto se tento soud obrátil návrhem došlým zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů dne 5. 5. 2004 na tento senát a požádal, aby zvláštní senát rozhodl spor o příslušnost.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Právní institut ochranné známky se vyvinul z hospodářské potřeby výrobce nebo obchodníka dosáhnout toho, aby právě jeho zboží (služby) zájemci kupovali nebo si opatřovali a aby toto zboží nebylo zaměňováno s produkcí konkurence. Opatření zboží značkou výrobce nebo obchodníka nemá ovšem smysl bez toho, že tu bude dána záruka, že někdo jiný nemůže takovou značku použít. Záruku, která by měla praktický smysl, však může poskytnout jen vrchnostenská autorita (veřejná moc). Dnešní podoba průmyslových práv se ostatně vyvinula ze středověkých panovnických nebo vrchnostenských privilegií. Je třeba dodat, že vznik ochranné známky zajisté reflektuje (také) soukromý zájem jejího budoucího majitele, například proto, že po svém vzniku se známka může stát předmětem právního obchodu a její existence má pro jejího vlastníka hospodářský smysl, nicméně samotné udělení práva průmyslového vlastnictví nijak neztratilo svůj původní charakter veřejnoprávního privilegia, které je udělováno výlučně veřejnou mocí a v zájmu veřejném. Tím je zájem zákazníků či konzumentů zboží a služeb a jejich ochrany před napodobováním, falšováním známek nebo jejich zneužíváním.

V dnešních podmínkách stát může stanovit podmínky, za kterých se smí uchazeč domoci kladného rozhodnutí správního úřadu. Úřad musí sice ochrannou známku zapsat do (veřejného) rejstříku (registrovat), ale musí také přihlášku zamítnout, nejsou-li splněny zákonné podmínky registrace, případně při splnění zákonných podmínek musí známku z rejstříku vymazat.

Právní vztah, který se takovým řízením a rozhodnutím řeší, vzniká mezi přihlašovatelem (při výmazu mezi majitelem známky) a správním úřadem. Takový vztah je vztahem mocenským (v jiné terminologii vertikálním, vrchnostenským); nejde o vztah občanskoprávní (§ 7 odst. 1 o. s. ř.), protože takové vztahy při vrchnostenském autoritativním rozhodování mezi úřadem a stranou nevznikají.

Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že ochranná známka je statkem nehmotné povahy, která jako součást průmyslových práv je podřaditelná pod pojem duševního vlastnictví, a lze ji proto považovat za jinou majetkovou hodnotu. Protože tyto hodnoty jsou způsobilé být předmětem občanskoprávních vztahů (§ 118 odst. 1 občanského zákoníku), dospívá k závěru, že vztahy upravené právem průmyslového vlastnictví tvoří specifickou oblast občanskoprávních vztahů. Posledně uvedené tvrzení jistě nelze nijak zpochybnit; soud zde však vychází z neúplného axiomu. To, že ochranná známka může

být předmětem občanskoprávních vztahů, není nijak v rozporu se skutečností, že rozhodování o námitkách proti registraci známky - jakožto projev výkonu státní správy v oblasti průmyslového vlastnictví - je naopak předmětem vztahu veřejnoprávního mezi majitelem již zapsané známky - případně i přihlašovatelem - a Úřadem.

Registrací ochranné známky (nebo jejím výmazem) se neupravují vztahy mezi fyzickými a právnickými osobami, protože nic takového předmětem řízení o registraci (výmazu) není a nemůže být. Jediný vztah, který se tu registrací upravuje, je vztah mezi tím, kdo o registraci žádá (resp. tím, kdo má známku zapsánu), a úřadem, který o registraci (výmazu) rozhoduje. Předmětem řízení je vyřešení otázky, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky a zda tedy má nebo nemá vzniknout nehmotný statek (ochranná známka), resp. zda má tento status zaniknout (výmaz). Výsledkem řízení je pak vznik (registrace) známky nebo její výmaz; zda vůbec vzniknou majetkové vztahy mezi podnikateli při podnikání (a kdy a jaké), je naprosto nejisté (u některých typů známek, např. obranných nebo zásobních, lze dokonce předpokládat, že takové vztahy záměrně ani vzniknout nemají) a registrační akt se o tom nijak nevyjadřuje (a při výmazu registrované známky nijak do té doby vzniklé soukromoprávní vztahy neupravuje).

Sama registrace (výmaz) známky tedy není soukromoprávní věc a je nerozhodné, že registrací (výmazem) vznikají nebo zanikají soukromoprávní nároky. Žádná soukromá osoba, se kterou je přihlašovatel (majitel) v rovném postavení, mu nemůže registraci udělit ani mu nemůže známku vymazat. To může učinit jenom správní úřad, který k tomu má zákonnou kompetenci, a může to udělat jen tak, že o tom vydá vrchnostenský správní akt.

Proto tedy i v přezkumném řízení soudním se žalobce nedomáhá žádného svého soukromoprávního nároku, ale jen toho, aby správní úřad o věci rozhodoval podle zákona.

Odůvodnění lze pak pro úplnost uzavřít poznámkou, že rozhodnutí předpokládaná jednotlivými zákony na ochranu průmyslového vlastnictví přesně rozlišují, která rozhodnutí ve věci přísluší činit Úřadu a která soudu (v občanském soudním řízení). Ve věci patentů jsou v pravomoci soudů např. rozhodnutí o tom, komu svědčí právo na patent, stanovení výše odměny za právo na patent, výše licenčních poplatků v případě poskytnutí nucené licence, porušení práv z patentů; ostatní rozhodnutí jsou v kompetenci Úřadu. I takovéto rozdělení – navíc za situace, kdy zákonodárce ani neupravil mechanismus, jímž by se vůbec mohlo dosáhnout zápisu ve veřejných knihách bez toho, že by taková povinnost byla soudem uložena Úřadu, který v řízení podle § 244 o. s. ř. není účastníkem řízení – představovalo pro zvláštní senát jen další podpůrný argument pro toto usnesení.

Z vyložených důvodů proto zvláštní senát vyslovil podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., že rozhodovat o žalobě proti rozhodnutí Úřadu o výmazu známky náleží soudu ve správním soudnictví.

V důsledku tohoto rozhodnutí pak zvláštní senát dále zrušil podle § 5 odst. 3 téhož zákona usnesení Nejvyššího správního soudu, jímž byla pravomoc Nejvyššího správního soudu popřena, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro

správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Nejvyšší správní soud pokračovat v původním řízení o podané správní žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. února 2005

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu